

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

LXIV. ÉVFOLYAM, 2024. 1. SZÁM

Óvatosan bizakodóak a magyar vezérigazgatók

9. oldal

**Milyen volt 2023,
mi várható 2024-ben?**

3. oldal

**Lassabb növekedés Európában,
gyorsabb inflációcsökkenés**

14. oldal

**Európai Unió: Új szabályozás
a termékek zöld címkézéséhez**

19. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Milyen volt 2023, és mi várható 2024-ben a gazdaságban?3
Éder Tamás.....4
Horváth Miklós5
Szirmák Botond6
Vámos György.....7

NAGYÍTÁS

Csökkenő vezérigazgatói félelmek Magyarországon, óvatos bizakodás 2024-re.... 9
Globális felmérés: Bár a vezérigazgatók gazdasági optimizmusa a kétszeresére nőtt, közel fele tart attól, hogy változtatás nélkül a vállalata nem lesz életképes 10 év múlva12

AKTUÁLIS

Az Európai Bizottság 2024. téli gazdasági előrejelzése: a növekedés élénkülése késik, miközben az infláció a vártnál gyorsabban enyhül.....14
Az IMF minimálisan javított globális növekedési előrejelzésén.....15

EURÓPAI UNIÓ

Bizottsági ajánlás a klímasemlegesség eléréséhez17
Új szabályozás fogja szavatolni a termékek zöld címkézésének hitelességét.....19
Alig változott a gazdasági hangulat az euróövezetben és az Európai Unió egészében.....19

KÖNYVJELZŐ

Jövőnk a robotok korában.....20
Mesterséges intelligencia – a 21. század legnagyobb kihívása21

A MAGYAR GYÁRIPAR
az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: istock.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

„Mintha hiányozna a bizalom, a 'mindig jöhet valami rossz' bizonytalansága óvatosságra int”

Óvatos optimizmus,
feltételekkel

Egy biztos: 2024 jobb év lesz, mint amilyen 2023 volt. Nem kunszt, hiszen tavaly szinte minden várakozást alul múltak a legfontosabb gazdasági mutatók Magyarországon: enyhe növekedés helyett enyhe csökkenés (0,8 százalék), s bár az év második felében mérséklődött az áremelkedés üteme, éves szinten mégis magas maradt az infláció (17 százalék körül), a GDP arányos hiány pedig 6 százalék fölé került.

Innen könnyű nyerni, mondhatnánk, ám a körkérdésünkre adott válaszokból mégis az derül ki, hogy bár a rossz bázishoz képest valóban egyszerű jobb számokat produkálni, ám az még kérdéses, lesz-e ok a felhőtlen ünneplésre. Mintha hiányozna a bizalom, a „mindig jöhet valami rossz” bizonytalansága óvatosságra int. „Azt reméljük, hogy az idén már nem kapunk a nyakunkba újabb többletadót. 2022-ben a neta (népegészségügyi adó), 2023-ban az EPR csapolta meg a vállalatok jövedelmét. Ha ilyen kellemetlen meglepetés nem lesz, akkor van esély arra, hogy az élelmiszeripar pozitív évet zár mind volumenben, mind nyereségben. Ám még ezzel együtt sem fogja elérni a 2022-es teljesítményeket” – mondja Éder Tamás. (4. oldal) „Európa államai – köztük a magyar is – az elmúlt években jelentős adósságokat halmoztak fel. A költségvetési hiányok megugrottak, amelyeket rendezni kell. Az adósság-szolgáltatból adódó terhek Magyarországon jelentősen megnövekedtek. Tartok attól, hogy a nagyobb költségvetési kiadások egy részét vállalatokra kivetett új adójellegű bevételekből akarja majd fizetni az állam” – jósolja Horváth Miklós. (5. oldal)

A bizalom a vásárlók, fogyasztók költségét is alapvetően befolyásolja. „Az év eleji tapasztalat az, hogy a vásárlók még mindig óvatosak a családi költekezésben, különösen a különféle iparcikkek vásárlásában. A vásárlói bizalom kulcsát ugyanakkor nem csak a vásárlók pénztárcájának nyitogatásakor kell keresgélni. A vásárlónak hinnie, bíznia kell abban, hogy bátran költekezhetsz, mivel hosszabb távon is kiszámítható marad az ő fogyasztói piaca. Ennek a bizalomnak az alapja pedig az, ha látja a mindennapokban is, hogy a gazdaság újra növekedik, a kereseti, jövedelmi viszonyok tovább javulnak...” – hangsúlyozza Vámos György (7. oldal)

Az érezhető bizonytalanság ellenére is a magyarországi vezérigazgatók optimisták – ez derült ki a PwC 13. vezérigazgatói felméréséből. A 297 magyarországi cégvezetővel készült személyes interjúból kiderül, hogy a tavalyi rekord pesszimista év után a többség gyorsulásra számít: a világgazdaság húzóerejének erősödésében 54%, a magyar gazdaság növekedési ütemének gyorsulásában 60% hisz. Lassulást globálisan és magyar viszonylatban is 22% jósol, szemben a tavalyi 76% és 85%-kal. A felmérés történetében idén először fordul elő, hogy a magyar vállalatvezetők a gazdasági növekedéssel kapcsolatban optimistábbak, mint a saját bevételeik alakulását illetően. Azok aránya, akik bíznak cégük 2024-es gyarapodásában, a 2012-ben mért 47%-os szintre esett vissza. (9. oldal)

Nehéz tehát elfelejteni az utóbbi évek megpróbáltatásait. Szinte minden rossz összejött: volt világjárvány, a szomszédban háború, egyesek világháborút vizionálnak, mások a globalizáció végzetes gyengülését. Nem csoda hát, hogy az ideai nyilvánvaló optimizmus kifejezése mellett rögtön megjelenik a „ha” szócska is: jó év lesz, ha... És jönnek a bizonytalanságot kifejező feltételek.

Milyen volt 2023, és mi várható 2024-ben a gazdaságban?

Milyen volt 2023, és mi várható 2024-ben? – minden év elején évértékelésre kérjük az MGYOSZ elnökét, társelnökeit, alenökeit, tagszervezeti vezetőit. Decemberben dr. Futó Péter, Felcsuti Zsolt, Lakatos Péter, Gablini Gábor, Gál Pál Zoltán, Koji László és dr. Orosz Csaba válaszolt, most Éder Tamás, Horváth Miklós, Szirmák Botond, Vámos György értékelt és „jósolt”. A mostani körképből is az derül ki, 2023 sok kellemetlen meglepetéssel járt, ezért 2024. már szükségszerűen jobb lesz. De a kép még így sem egyértelműen pozitív.

Éder Tamás: Gyenge évet zárt tavaly a magyar élelmiszeripar, 2024 ennél csak jobb lehet

Hosszú évek óta a leggyengébb évet zárta tavaly a magyar élelmiszeripar. Az első félévben 2022. hasonló időszakához viszonyítva termelési volumenben 15 százalékos csökkenést regisztráltunk. Utána egy kicsit javult a helyzet, de éves szinten biztosan 10 százalékot megközelíti a volumenvesztés. (Az egész évre vonatkozó pontos adatok még nem állnak rendelkezésünkre.) Hogy miért következett be ez a csökkenés? Részben az ágazaton kívül álló okok miatt, de persze, akadnak belső gondok is. Korábban azt tapasztaltuk, hogy ha a belföldi értékesítés visszaesett, azt az export ellensúlyozta, stagnálás, vagy kis visszaesés, esetleg kisebb növekedés lett a szaldó vége. Tavaly azonban az exportvárakozásaink sem jöttek be: ott is a belföldihez hasonló volumen-csökkenést szenvedett el az ágazat. Ez bizonyos mértékig meglepő volt, hiszen idáig még a legválóságosabb években is segített az export: a 2008-12-es válságos években is tudott bővülni a kivitelt, de így volt ez a Covid-járvány éveiben is.

Érdekes összevetni élelmiszergyártás adatait a belföldi élelmiszerkiskereskedelemmel. Míg az előbbi kb. 10 százalékkal csökken volumenben, az utóbbinál csak 5 százalék lesz a visszaesés. Ez a magyar élelmiszeripar számára hátrányos különbség úgy jöhetett létre, hogy az import részesedése növekedett ezen a piacon. Ez is egy kedvezőtlen változás. Bár az Európai Unióhoz való csatlakozás után minden évben nőtt a behozatal részesedése, de a 2023 előtti 5-ből 3 évben ez már nem volt igaz: a magyar termékek egyre nagyobb arányt képviseltek az élelmiszer-értékesítésben. Ez a kedvező trend fordult meg 2023-ban. Csak remélni lehet, hogy ez egyszeri, nem ismétlődő fejlemény volt.

Ugyanakkor érdemes szembenézni azzal, hogy miért következett ez be? 2023-ban a fogyasztók anyagi helyzete nehezebb lett: nem volt reálbérnövekedés, sőt! Ilyen válságnál mindenki alaposabban megnézi az árakat, és a szűk pénztárca nyomására a minőségi igényéből enged, inkább a gyengébb minőségű, ám olcsóbb termékeket veszi. A magyar termékekről pedig köztudott, hogy kicsit drágábbak ugyan az adott

Éder Tamás, a Felelős Élelmiszergyártók Szövetségének (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke

kategóriában, de minőségben általában jobbak, mint külföldi versenytársaik. Ugyanakkor tudjuk, hogy az ár fontos tényező a fogyasztók döntésénél, tehát jó lenne árban is versenyképesnek lenni. Ez a magyar élelmiszeripar gyenge pontja. Az uncommodity típusú termékeknél (napi sztetender fogyasztási cikkek) csak akkor lehetünk igazán versenyképesek, ha nagyobb üzemi méretben folyik a termelés, azaz gazdaságosabb lesz az egész folyamat. Ezt egyelőre még nem sikerült elérni, bár a koncentrációs folyamat jelei azért egyes ágazatokban már látszanak. Ugyanakkor abban bízunk, hogy ha jobb idők jönnek, akkor a vásárlók kevésbé lesznek árérzékenyek, jobban számít a minőség, és az is, hogy hazai termékről van szó, s nem importról. A magyar gyártásnál pontosan tudható az eredet, a minőség is biztosabb.

2023-ban a vásárlók kevesebbet vettek, de jóval drágábban, mint korábban. Az élelmiszeripar belföldi értékesítésének árindexe 18 százalékos volt, az élelmiszerkiskereskedelemé viszont

25 százalék. A kisebb volumenű eladást ugyanis csak magasabb árakkal lehetett ellensúlyozni. Ezzel együtt is az ágazat eredményessége jócskán elmarad a 2022. évitől. A végső számok még nem állnak rendelkezésre, de nagyon valószínű, hogy az élelmiszeripar sok vállalatának profitja csökkent, vagy jó esetben stagnált, esetleg csak kicsit nőtt.

A 2023. év eredményrontó tényezői közé kell sorolni a hulladékgazdálkodáshoz kapcsolódó kiterjesztett gyártói felelősségdíj bevezetését (ezt a szakzsargonban EPR-nek nevezik). 2023 júliusától az Európai Unióban egységes keretszabályok szerint alakítottuk át a hulladékgazdálkodási rendszerüket azzal a céllal, hogy hatékonyabb legyen a hulladékok szelektív gyűjtése és újra hasznosítása. Korábban környezetvédelmi termékdíjat fizettünk, ami átalakult. Az EPR azonban az élelmiszeripari vállalkozások esetében átlagosan négy-ötszöröse a korábbi tételnek, vagyis jelentős többlet terhet jelent a vállalatoknak. Úgy kalkuláltunk, hogy ez éves szinten 110-120 milliárd forintos pluszkiadás az élelmiszeriparban. Hogy érzékeljük, milyen óri-

ási összegről van szó: ez a díj a teljes 2021-évi ágazati eredménynek több mint a fele, a 2022-s profitnak meg kb. a harmada. Nemzetközi összehasonlításban is kiugróan magas költség-telt jelent ez a magyar vállalatoknak.

2024 ezek után csak jobb lehet. Gyenge bázisról indulva könnyebb jó eredményt elérni. S miután az előrejelzések szerint idén már reálbérnövekedés lesz, a fogyasztók pénztárcája is valószínűleg vastagabb lesz a tavalyinál, így ha lassan is, de egyre többet költhetnek majd élelmiszerekre. Úgy gondoljuk, hogy a 2. félévben ennek már látható eredménye is lesz. Ha a fogyasztóknak nincsenek napi pénzügyi gondjaik, akkor a minőségre jobban oda figyelnek.

Azt is reméljük, hogy az idén már nem kapunk a nyakunkba újabb többletadót. 2022-ben a neta (népegészségügyi adó), 2023-ban az EPR csapolta meg a vállalatok jövedelmét. Ha ilyen kellemetlen meglepetés nem lesz, akkor van esély arra, hogy az élelmiszeripar pozitív évet zár mind volumenben, mind nyereségben. Ám még ezzel együtt sem fogja elérni a 2022-es teljesítményeket.

Abban bízunk, hogy ha jobb idők jönnek, akkor a vásárlók kevésbé lesznek árérzékenyek, jobban számít a minőség, és az is, hogy hazai termékről van szó, s nem importról. A magyar gyártásnál pontosan tudható az eredet, a minőség is biztosabb.

Horváth Miklós: A szabadkereskedelem ideája halványul, a kereskedelmi háborúk szaporodnak

A tulajdonosok és a vállaltvezetők számára jó tanulóév volt 2023. Olyan új jelenségekkel szembesültek, szembesültünk, amelyekről korábban inkább csak hallottunk, olvastunk. Egy-egy jelenség külön-külön már előfordult, de ilyen sok együtt, hirtelen ránk zúdulva talán még nem. Gondoljunk csak vissza: az infláció az év elején meghaladta a 20 százalékot, a hitelkamatok közelebb voltak a 20 százalékhoz, mint a 10-hez, a fogyasztás visszaesett, s mindezek hatására a vállalati beruházások jó részét is inkább elhalasztották a cégvezetők. És emellett még ott volt, egyre drasztikusabb formában, a munkaerőhiány. A ránk zúduló sok kelletlen fejlemény próbára tette ellenállóképességünket, megtanulhattuk, hogyan éljük túl e kemény évet úgy, hogy 2024-ben ne legyengülve, hanem új tapasztalatokkal és új tudással vágjunk nekik egy remélhetőleg már sokkal biztatóbb évnél.

Mindezek hatására sokan inkább kiszálltak a versenyből. Itt meg kell jegyeznem, hogy a rendszerváltás óta egyes szektorokban indoktalanul

sok vállalkozás van jelen, a válság, a nehézségek mindig kiostálják azokat, akik talán kellően át nem gondolt üzleti tervekkel vágtak bele egy vállalkozásba. A teljes képhez hozzátartozik, hogy a magyar gazdaság úgy nyitott, hogy közben zárt is. A bevételeink jó része külföldről származik, nagyrészt a multinacionális cégeknek köszönhetően, miközben a magyar vállalkozások mintegy 90%-a hagyományosan csak a belföldi piacon tevékenykedik. Számukra nagy csapás volt a tavaly elmaradó EU-pénzek hiánya. Jó lenne látni egy olyan kutatást, amely kimutatja, hány olyan vállalkozás van nálunk, amely állami, vagy EU-s pénzek nélkül életképtelen.

2024-ben mindenképpen javul a helyzet, hiszen az infláció már tavaly év végén csitult, ezt követték a kamatok is, így ezen a téren fellellegezhetünk. Ugyanakkor vannak, lesznek új nehézségek, amelyek a vállalatokat sem hagyják érintetlenül. Európa államai – köztük a magyar is – az elmúlt években jelentős adósságokat halmoztak fel. A költségvetési hiányok megugrottak, amelyeket rendezni kell.

„Az új nehézségek közé sorolom, hogy érezhetően nőnek a politikai feszültségek a világban, Európában, s így Magyarországon is. Ez azt is előidézheti, hogy a politika nagyobb mértékben akarja majd szabályozni az üzleti világot is.”

Az az adósság-szolgáltatból adódó terhek Magyarországon jelentősen megnövekedtek. Tartok attól, hogy a nagyobb költségvetési kiadások egy részét vállalatokra kivetett új adójellegű bevételekből akarja majd fizetni az állam. Örülnék, ha tévednék. További téma lesz az energia és a víz ára: talán a politikai harcok következményeként is, Budapesten a vízdíjak a háromszorosára növekedtek a vállalkozások számára. A cégek megkísérelhetik ezeket a növekvő terheket a gyengélkedő hazai piacon érvényesíteni, kétséges azonban, hogy ez sikerül-e. Persze, exportban is van mozgástér... Közben érkeznek majd EU-s pénzek, ám ezek hatása 2024-ben még nem lesz igazán mérhető.

Az új nehézségek közé sorolom, hogy érezhetően nőnek a politikai feszültségek a világban, Európában, s így Magyarországon is. Ez azt is előidézheti, hogy a politika nagyobb mértékben akarja majd szabályozni az üzleti világot is. A szabadkereskedelem ideája halványul, a kereskedelmi háborúk szaporodnak. Ez a vállalkozások számára növelni fogja a tervezhetetlenséget, eltűnnek korábbi bejáratott piacok. A belterjes magyar vállalkozók úgy gondolhatják hogy ez őket nem érinti, de ez tévedés. A világpiaci gondok begyűrűznek. Mindezek ellenére új külföldi befektetők érkezhetnek, a cseh, lengyel és akár szlovák vállalatoknak jó lehet a magyar piac, ezért részt kérnek belőle. Ez mindenképpen új fejlemény lenne.

Érdemes beszélni még a Magyarországon megjelenő külföldi munkaerőről. Idáig is voltak, de most tömegesen érkeztek. Ez új helyzet lesz annak ellenére, hogy a magyar gazdaság a rendszerváltás óta egy külföldi tőkebevonásra kihegyezett üzemmódban működik. Nagy tapasztalatokra tettünk szert a különböző üzleti kultúrákkal való együttélés terén, de nem volt itt sok külföldi mun-

kaerő. Most van, mert hiány alakult ki.

Ennek ellenére az állami tárgyalók a létrehozandó munkahelyek száma szerint osztják a támogatást és hoznak létre stratégiai megállapodásokat. Ennek már semmi értelme, nálunk nincs munkanélküliség, sőt! Át kell állni a „local content” típusú megállapodásokra, ez biztosítana piacot a magyar vállalkozások számára. Különösen aktuális ez a téma az egyre szaporodó kínai vállalatok esetében. Más országok ezen a téren szerzett tapasztalatai okkal aggasztanak bennünket.

Horváth Miklós, a Magyar
Külgazdasági Szövetség
(az MGYOSZ tagszervezete)
elnöke, az MGYOSZ
elnökségi tagja

Szirmák Botond: a kihelyezett teljes hitelérték 31 százalékkal maradt el 2023-ban a 2022-es szinttől

A tulajdonosok és a vállaltvezetők számára jó tanulóév volt 2023. Olyan új jelenségekkel szembesültek, szembesültünk, amelyekről korábban inkább csak hallottunk, olvastunk. Egy-egy jelenség külön-külön már előfordult, de ilyen sok együtt, hirtelen ránk zúdulva talán még nem. Gondoljunk csak vissza: az infláció az év elején meghaladta a 20 százalékot, a hitelkamatok közelebb voltak a 20 százalékhoz, mint

a 10-hez, a fogyasztás visszaesett, s mindezek hatására a vállalati beruházások jó részét is inkább elhalasztották a cégvezetők. És emellett még ott volt, egyre drasztikusabb formában, a munkaerőhiány. A ránk zúduló sok kelletlen fejlemény próbára tette ellenállóképességünket, megtanulhattuk, hogyan éljük túl e kemény évet úgy, hogy 2024-ben ne legyengülve, hanem új tapasztalatokkal és új tudással vágjunk nekik egy

remélhetőleg már sokkal biztatóbb évnék.

Mindezek hatására sokan inkább kiszálltak a versenyből. Itt meg kell jegyezni, hogy a rendszerváltás óta egyes szektorokban indoktalanul sok vállalkozás van jelen, a válság, a nehézségek mindig kiostálják azokat, akik talán kellően át nem gondolt üzleti tervekkel vágtak bele egy vállalkozásba. A teljes képhez hozzátartozik, hogy a magyar gazdaság úgy nyitott, hogy közben zárt is. A bevételeink jó része küpiacról származik, nagyrészt a multinacionális cégeknek köszönhetően, miközben a magyar vállalkozások mintegy 90%-a hagyományosan csak a belföldi piacon tevékenykedik. Számukra nagy csapás volt a tavaly elmaradó EU-pénzek hiánya. Jó lenne látni egy olyan kutatást, amely kimutatja, hány olyan vállalkozás van nálunk, amely állami, vagy EU-s pénzek nélkül életképtelen.

2024-ben mindenképpen javul a helyzet, hiszen az infláció már tavaly év végén csitult, ezt követték a kamatok is, így ezen a téren fellelgezhethetünk. Ugyanakkor vannak, lesznek új nehézségek, amelyek a vállalatokat sem hagyják érintetlenül. Európa államai – köztük a magyar is – az elmúlt években jelentős adósságokat halmoztak fel. A költségvetési hiányok megugrottak, amelyeket rendezni kell.

Szirmák Botond,
a Provident Pénzügyi Zrt. vezérigazgatója,
az MGYOSZ elnökségi tagja

„Felelős munkáltatóként a bérfejlesztésnél figyelembe kellett vennünk 2200 munkatársunk megnövekedett megélhetési költségeit, ami szintén megterhelte a vállalat költségvetését”

Vámos György: Pénztárcamustra – hitel, te drága

A boltok pénztárai mellett elhelyezett szemétyűtő edények dugig vannak a behajított nyugtákkal, mivel sok vásárló nem bíbelődik azzal, hogy pénztárcájába, vagy zsebébe gyömöszölje azokat. De már nem sokáig, mivel rövidesen jön az e-nyugta.

A nyugta az, ami mindent elárul a vásárlóról és szokásairól. Tanulságos olvasmány és az elmúlt esztendőben bizonyára jócskán megugrott olvasottságuk, hiszen a vásárló nem csak az árcédulákat bogarásztta a korábbiaknál szorgosabban, hanem a nyugtákat is, még akkor is, ha utána el is hajította, esetleg éppen elkeseredettségében.

Egyébként egy évtizede működik az online kasszarendszer, rögzítve pontosan a nyugtadatokat és kevesebb feledékenységre kényszerítve a nyugtadásban kevésbé szorgoskodókat. A KSH is az online kasszaadatokkal számol, egy évtizede nyolc és fél ezer milliárd forintnyi éves bolti költsékezést összegezve.

Ez persze jó nagyot ugrott tíz esztendő alatt, 2023-ban közel tízezer milliárd forinttal nagyobb értékű összegzéssel, ekkor 18,4 milliárd forint jutott a kasszába.

Könnyű dolguk volt a statisztikusoknak az előjelekkel, hiszen az előző évhez képest visszaesést jelző negatív előjelet az éves összegzésben – a volumet, a hazacipelt áruféleségek tömegét, mennyiségét nézve – az elmúlt évtizedben először 2020-ban kellett alkalmazni, de ez csak egy vészfékezése volt a piacnak, egy tizednyi visszaeséssel, ha annak lehet nevezni (a mínusz előjel a statisztikában a szó szoros értelmében egyébként nem jelenik meg, hanem az utal erre az irányra, hogy a százas értéknél kisebb a mutató értéke összehasonlításkor).

Keservesre sikeredett ugyanakkor a 2023-as esztendő, hiszen a mérleg már tetemes, 7,9%-os visszaesést mutatott (volumenben). Az élelmiszerboltoknál kisebb (4,4%), a külön-

Vámos György,
az Országos Kereskedelmi
Szövetség (az MGYOSZ
tagszervezete) főtitkára

„A gazdaságban is igaz, hogy a gödörbe könnyű belepottyanni, de kikászálódni sokkal nehezebb, pénz nélkül pedig a vásárló is, a boltos is csak botladozik. Biztató, hogy a kilábalás jelei a 2023-as esztendő utolsó hónapjainak statisztikájából már kiolvashatók, de ez még kevés.”

féle iparcikkeknél és az üzemanyagoknál nagyobb volt a csúszás a lejtőn lefelé (6,7% és közel 20%).

A 2020-as esztendő bizonyítványára magyarázat a járvány, 2023-ra pedig a családok számára kellemetlen inflációs löket. És ez nem volt kevés, ráadásul már 2022-ben is ugrottak az árak (de némi többlet pénz azért belecsúszott első félévben a pénztárcákba). A 2022. és 2023. évi esztendők együttes drágulása ugyanakkor jócskán túllépte a 30%-os szintet.

A családok persze nem voltak restek, osztottak, szoroztak, aminek eredménye tükröződik a statisztikában is. Az alapvető költségek szeptemberi élelmiszerekre sokkal többet áldoztak, de ennek ára a különféle iparcikkek és az üzemanyag vásárlásának visszafogásával volt csak megfizethető.

A kereskedőknek ugyanakkor nem csak a vásárlók óvatossága okozott nem kevés fejfájást, hanem másik oldalról az árubeszerzések drágulása és egy sor más költség megugrása is. Az árstop és a kötelező akciózás is sok pénzt elvitte a boltosoknak, ami a vásárlóknak ugyan nagyon is jól jött, de az árat a boltosok állták, nem kevés veszteséggel.

A gazdaságban is igaz, hogy a gödörbe könnyű belepottyanni, de kikászálódni sokkal nehezebb, pénz nélkül pedig a vásárló is, a boltos is csak botladozik. Biztató, hogy a kilábalás jelei a 2023-as esztendő utolsó hónapjainak statisztikájából már kiolvashatók, de ez még kevés.

A kereskedelem szekere alapvetően a gazdaság teljesítményétől függően dőcöghet, vagy éppen száguldhathat, döntő részben a bérek, elköltethető jövedelmek változása révén. Ebből kiindulva az alapok biztatóak 2024-re előre tekintve, hiszen a GDP növekedni fog,

az infláció 4-5%-os szintre mérséklődik, így a reálkeresetek is emelkednek (számos vállalkozás jelentett már be kétszámjegyű javadalmas emelést, igaz, ezek a nagyobbak). A legkisebb jövedelműek számára, akik leginkább kiszolgáltatottjai a piacnak, a döntő jelentőségű minimálmérek 10-15%-kal emelkedtek, ráadásul már decembertől. A nyugdíjknál is a 6%-os emelés – éppen hogy csak, de – nagyobb a várható átlagos drágulásnál. Az egyes szakmacsoportok központi béremelése is a vásárlóerőt szilárdítja.

De egy pénznyerő tényező még nagyon hiányzik a kereskedelembe is. Maguk a kereskedelmi vállalkozások is hitelre éhesek, hiszen számosan közülük élnének jobban ezzel a piaci eszközzel, akár a napi működést, akár fejlesztést, beruházást segítve. A vásárló számára is fontos a hitelkörnyezet, közvetve, vagy közvetlenül is. Az élénkebb lakáspiac például a lakásfelszerelések vásárlását is mozgatja, de elégséges hitelpiac, áruvásárlást segítő kölcsön hiányában a nagy értékű bútorok, háztartási berendezések, vagy éppen a családi autó vételére sem futja elég pénz, a mostanság vaskos törlesztő, kamatteher mellett. A kétszámjegyű jegybanki alapkamat szintje, az inflációnál lassúbb lefaragása ugyanis nem engedi meg az áruvásárlásokkal összefüggő hitelek kamatainak csökkentését sem.

Az év eleji tapasztalat az, hogy a vásárlók még mindig óvatosak a családi költségekben, különösen a különféle iparcikkek vásárlásában. A vásárlói bizalom kulcsát ugyanakkor nem csak a vásárlók pénztárcájának nyitogatásakor kell keresgélni. A vásárlónak hinnie, bízni kell abban, hogy bátran költsékezhet, mivel hosszabb távon is kiszámítható marad az ő fogyasztói piaca. Ennek a bizalomnak az alapja pedig az, ha látja a mindennapokban is, hogy a gazdaság újra növekedik, a kereseti, jövedelmi viszonyok tovább javulnak. És ehhez nem a statisztikát fogja bogarászni, hanem bemegy a boltba, szinte minden nap, elmegy a szolgáltatóhelyre, figyeli a reklámokat – jó, az árfigyelőt is – és méricskél, válogat. mivel számára ez a fokmérője a változásoknak: megkapta a fizetését, nyugdíját, ösztöndíját, zsebpénzét és kiszámolja, mire futja belőle. És ha ma megtalálja a kedvére és a pénztárcájához való, de tudja, hogy holnap és holnap után is megkapja, akkor nyert mindenki.

Miből tudhatná? Például abból, hogy igaz és látja is, hogy az infláció nagyot esett, de a kisebb banki hitelkamat, amit elérhetne és igazolná a hosszú távú kiszámíthatóságot, még hiánycikk.

Csökkenő vezérigazgatói félelmek Magyarországon, óvatos bizakodás 2024-re

A globális és a magyar gazdaság növekedésébe vetett hit visszatérni látszik a tavalyi kiugró pesszimizmust követően – derül ki a PwC Magyarország 13. Vezérigazgatói Felméréséből. A vezérigazgatók 54%-a a globális, 60%-uk a hazai gazdaság növekedési ütemének javulásában is bízik. A vállalatok több mint fele (58%) áremelést, több mint harmaduk (36%) pedig létszámbővítést tervez idénre, és tízből négy vállalatvezető vallja, hogy cége üzleti modelljén és folyamatain is változtatni kell a hosszú távú fennmaradáshoz. 394 forintos eurót, 1,7%-os GDP-növekedést és 8%-os inflációt várnak a magyar vállalatvezetők 2024-re.

A 297 magyarországi cégvezetővel készült személyes interjúból kiderül, hogy a tavalyi rekord pesszimista év után a többség gyorsulásra számít: a világgazdaság húzóerejének erősödésében 54%, a magyar gazdaság növekedési ütemének gyorsulásában 60% hisz. Lassulást globálisan és magyar viszonylatban is 22% jósol, szemben a tavalyi 76% és 85%-kal. A felmérés történetében idén először fordul elő, hogy a magyar vállalatvezetők a gazdasági növekedéssel kapcsolatban

optimistábbak, mint a saját bevételeik alakulását illetően. Azok aránya, akik bíznak cégük 2024-es gyarapodásában, a 2012-ben mért 47%-os szintre esett vissza.

A külső, fenyegető tényezők közül továbbra is az infláció hatásától tartanak a legtöbben (51%). Ezt követi a szakképzett munkaerő hiánya (48%), majd közel azonos eredménnyel a makrogazdasági volatilitás (37%), a geopolitikai konfliktusok (36%) és a kiberkockázatok (35%). 2023-hoz képest a makrogazdasági volatilitásnak és a geo-

2023 végén így látták a jövőt a magyarországi CEO-k

92%

Mikorra várható, hogy véget ér az orosz-ukrán háború?

2025

74%

Mikorra várható, hogy bevezetjük az eurót?

2033

85%

Mikorra várható, hogy az önvezető autók tömegesen megjelennek a magyar utakon?

2041

75%

Mikorra várható, hogy Magyarország döntően áll át zöldenergiára?

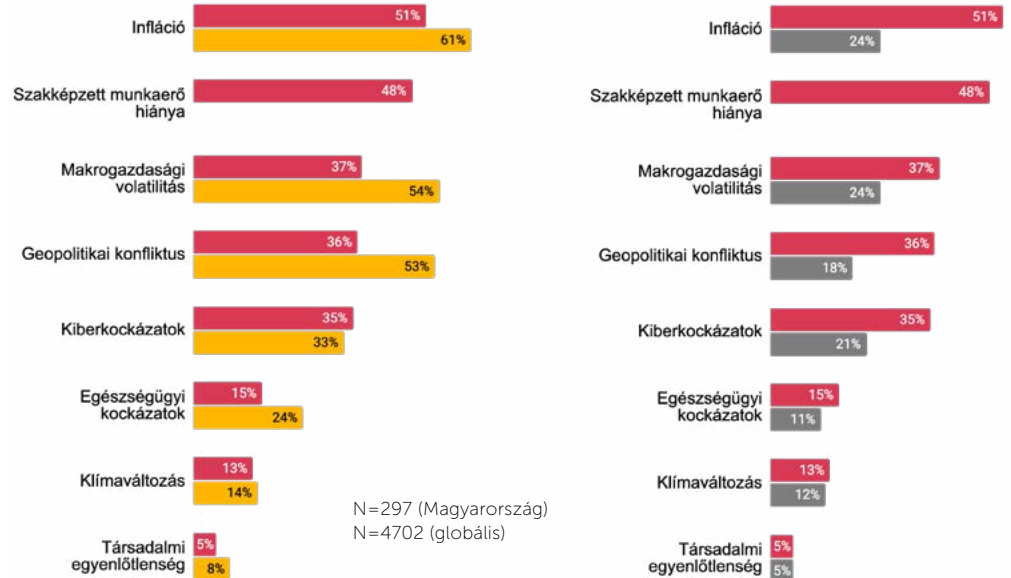
2045

A FELMÉRÉSRŐL

A PwC Magyarországi Vezérigazgató Felmérést tizenharmadik alkalommal készítették el, amelynek alapját a PwC Globális Vezérigazgató Felmérés adja. A kutatás azzal a céllal készült, hogy a globális felméréssel párhuzamosan a magyar felsővezetők véleményéről, iparágukkal kapcsolatos várakozásairól és növekedési lehetőségeiről is átfogóbb képet adjanak. A magyarországi felmérés készítése során a személyes interjúkészítés módszerét alkalmazták, amelynek keretében a PwC szakemberei 2023 októbere és decembere között 297 hazai vállalat vezérigazgatóját kérdezték meg és a kvantitatív adatokat kérdőívek segítségével rögzítették. A felmérés készítése során a következő ágazatokban tevékenykedő cégeket kérdezték meg: pénzügyi szolgáltatások; technológia, média- és szórakoztatóipar, távközlés; kereskedelem, fogyasztói szektor; gyárpar; autóipar; kormányzat és közszolgáltatás; egészségügy és gyógyszeripar; energia és közműipar; turizmus és vendéglátás; ingatlanszektor; agrár, élelmiszeripar; SSC, egyéb pénzügyi szolgáltatások.

Ön szerint milyen mértékű lesz az Ön vállalatának a következő főbb veszélyeknek való kitettsége a következő 12 hónapban?

(azok aránya, akik rendkívüli, vagy nagymértékű kitettségre számítanak)

politikai konfliktusoknak való kitettség érzése csökkent legnagyobb mértékben, nem változott azonban a klímaváltozás hatásaitól és a kibertámadások okozta kockázatoktól való aggodalom a vállalatvezetők körében.

A VÁLTOZÁS KÉNYSZERE

Tavalyhoz képest nem változott azok aránya (43%), akik úgy vélik, hogy cégük a jelenlegi pályáján haladva tíz éven belül elveszíti életképességét. Az értékteremtési képességükön az elmúlt öt évben új termékek és szolgáltatások fejlesztésével (54%), technológiai képességek házon belüli kialakításával (32%), vagy külső forrásból történő bővítésével (44%) és stratégiai partnerségek kialakításával (47%) javítottak a megkérdezettek.

Noha a vállalatok kétharmadánál évről évre történik pénzügyi és humánerőforrás-átcsoportosítás a fő üzleti tevékenységek között, nagyobb transzformációra a többségnél csak akkor került sor, ha az ügyfél preferenciák (55%) vagy a technológia átalakultak (44%), a szabályozási környezet megváltozott (48%) vagy ha a versenytársak léptek (30%).

„A transzformációs kényszer azt is jelenti, hogy az extenzív növekedés lehetőségei jórészt kimerültek: a bevételek növekedésével nem számolnak a vezetők, a létszám növelésének igénye is inkább a szakképzett munkaerő biztosításának szól, mint a számbeli növekedésnek” – mondta Mezei Szabolcs, a PwC Magyarország cégtársa.

Ebben az ökoszisztémában a szabályozási

környezet kétarcú: a vállalatvezetők közel fele (48%) szerint a változást ösztönzi, míg több mint egyharmaduk (35%) szerint akadályozza azt. Az átalakulás további gátjai a szervezeten belüli bürokrácia (20%), a munkatársak technológiai képességeinek hiánya (20%), valamint a korlátozott pénzügyi források (19%).

„Ha a transzformációt célzó intézkedések mellett megnézzük a napi rutinfeladatok ellátásának hatékonyságát, akkor a vállalatvezetők szerint igen jelentős, mintegy 29%-os hatékonysági tartalék rejlik olyan feladatok ellátásában, mint az emailen történő kommunikáció, a beszerzés, a munkaerő-felvétel, vagy a vezetői döntéshozatali és a kommunikációs fórumok. Márpedig ezeknek a tevékenységeknek a minél hatékonyabb ellátása kulcskérdés az átalakulásban” – emelte ki a Mezei Szabolcs.

A GENERATÍV MESTERSÉGES INTELLIGENCIA FELFORGATJA A VÁLLALATI MŰKÖDÉST

A generatív mesterséges intelligencia adaptációja még várat magára: a vállalatok alig ötödének (18%) működésében játszott csak szerepet, és a vezetők 27%-a nyilatkozott úgy, hogy a technológiai stratégiájában már helyet kapott a generatív MI. Kivételt képez ez alól a technológia, média- és szórakoztatóipar, valamint a távközlési iparág, ahol az elvárások és a félelmek szintje is magasabb az átlagosnál.

A generatív mesterséges intelligencia átalakító szerepére a következő egy évben jóval több

ben számítanak: 52% szerint a MI javítja a termékek vagy szolgáltatások minőségét, illetve az érintettjei bizalmát a cége felé (45%), és növeli a munkaidő hatékonyságát (56%). A következő három évre a cégvezetők hat tizede úgy véli, hogy nem pusztán új készségeket követel majd meg a MI a munkatársaiktól (68%), hanem megváltoztatja majd az értékteremtés módját (60%) csakúgy, mint a verseny természetét az iparágukban (63%). Az elkövetkező öt évre a megkérdezettek négyötöde jósol hatékonyság-növekedést a munkaidőre vonatkozóan (86%), és kétharmaduk vár javulást a profitabilitásban a MI-nak köszönhetően (68%).

A generatív mesterséges intelligencia szerepével kapcsolatos rövidtávú aggodalmak közül a kiberkockázatokat 72% említette, öt éves távlatban már 77% ez az arány. A vezérigazgatók 52%-a véli úgy, hogy az MI a téves információk terjedését gerjeszti már egy éven belül, öt éves távlatban 71% lát ilyen kockázatot. Emellett vállalatuk hírnevét fenyegető kihívásokkal és a jogi kötelezettségek növekedésével számolnak a vezérigazgatók, jövőre 53%-uk, 5 év távlatában pedig 62% várja ezen hatások erősödését.

KLÍMAVÉDELEM ENERGIAHATÉKONYSÁGI BERUHÁZÁSOKKAL

Idén a külső körülményektől való félelmek minden mutatónál csökkentek, kivéve a klímaváltozást, melynek negatív hatásaival a tavalyival megegyező arányban (13%) számolnak, és ők azok, akik 2024-ben már elkezdtek, vagy tervezik a klímatudatosabb működésre való átállást, és ellensúlyozzák az őket és ügyfeleiket közvetlenül érintő energiaválság hatásait. A legtöbben energiahatékonyságukat javítják (84%); új, klímabarát termékeket, szolgáltatásokat vagy technológiákat fejlesztenek (64%); vagy az ügyfelek klímaváltozással szembeni ellenállóképességét támogató megoldásokat dolgoznak ki (52%). A vállalatok 47%-a megkezdte a munkatársak átképzését is, a pénzügyi tervezésben pedig 40% már a klímakockázatokkal is számol.

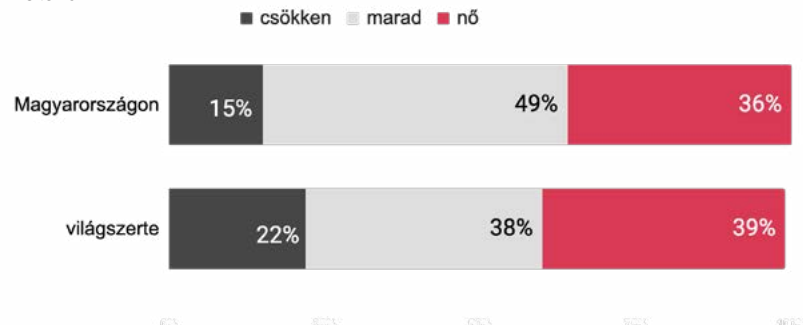
Ugyanakkor a vállalatok 13%-a nem tekinti feladatának az általa okozott kibocsátás csökkentését, és közöttük az MI-vel kapcsolatban élenjáró telekommunikációs és szórakoztatóipari cégek aránya kimagasló. A dekarbonizáció útjában leginkább két tényező áll: a klímabarát beruházások alacsonyabb megtérülése (45%) és a szabályozás összetettsége (44%).

BŐVÜLŐ VEZÉRIGAZGATÓI KOMPETENCIÁK

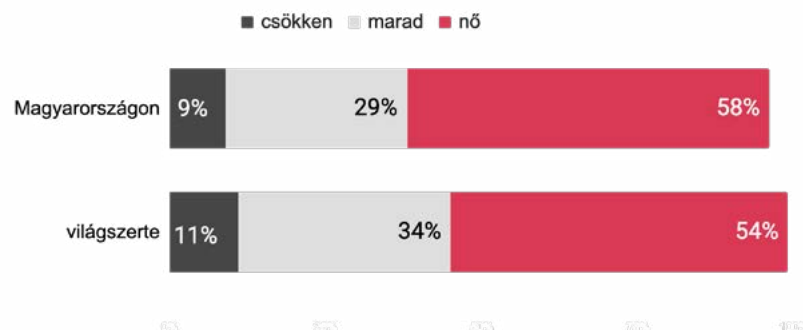
A magyar felmérésben arról is kérdezték a vállalatvezetőket, hogy szokásos feladataikon túl

Milyen mértékű lesz az Ön cégének növekedése vagy visszaesése az alábbi területeken a következő 12 hónapban?

Létszám

Termékek vagy szolgáltatások árai

mivel foglalkoznának szívesen és hol látják még a szerepüket a vállalati struktúrában. A magyar válaszadók négyötöde több figyelmet kíván fordítani szervezete humánerőforrást érintő kérdéseinek megoldására (80%), azon belül elsősorban a szervezeti kultúrára (94%), a munkáltatói márkára (66%) és a munkavállalók megtartására (64%) fókuszálnának. Emellett csaknem négyötödük (78%) a saját digitális készségeinek fejlesztését tartja fontosnak, (háromnegyedük a kollégáit is), és 62%-uk közelebb kerülne a technológiai döntések meghozatalához: elsősorban a fejlesztésekkel felmerülő üzleti vagy szervezési kérdésekben (63%), valamint stratégiai partnerségek kialakításában (56%) vállalnának több szerepet.

„A vezérigazgatók mindennapjait erőforrás-átcsoportosítások, technológiai és szabályozói változások, makrogazdasági adottságok, klíma- és kiberveszélyek, valamint transzformációs szükségletek alakítják. Többségük úgy látja, hogy vállalatuk kritikus stratégiai fordulópontok előtt áll. Ebben a környezetben kell meghatározni saját prioritásait. A gördülékeny adaptáció és a munkatársak középpontba helyezése tűnik a legjobb receptnek” – foglalta össze az idei felmérés megállapításait Lócsei Tamás, a PwC Magyarország vezérigazgatója a február 15-i sajtótájékoztatón.

PwC Magyarország

Globális felmérés: Bár a vezérigazgatók gazdasági optimizmusa a kétszeresére nőtt, közel fele tart attól, hogy változtatás nélkül a vállalata nem lesz életképes 10 év múlva

Az előző évhez képest több mint kétszeresére (18%-ról 38%-ra) nőtt azon vezérigazgatók aránya, akik úgy vélik, hogy a globális gazdasági növekedés javulni fog a következő 12 hónapban. Ugyanakkor az egyre fokozódó technológiai és éghajlati nyomás hatására a vezetők 45%-a aggódik vállalkozásuk hosszú távú fennmaradása miatt – derül ki a PwC Davosban közzétett 27. Globális Vezérigazgatói Felméréséből.

A vezérigazgatók gazdasági visszaeséssel kapcsolatos várakozásai a tavalyi felmérésben mért rekordmagaságú szintről (73%) 45%-ra csökkentek, miközben az inflációnak és a makrogazdasági volatilitásnak való kitettség is 24%-ra (a tavalyi 40% és 31%-ról) mérséklődött. A folyamatos konfliktusok el- lenére 7 százalékponttal (18%) alacsonyabb azon vezérigazgatók aránya, akik úgy érezték, hogy vállalatuk mérsékelten

vagy nagy mértékben kitett a geopolitikai konfliktusok kockázatának.

NYUGAT-EURÓPA ÉS ÉSZAK-AMERIKA INKÁBB PESSZIMISTA, DE LÉTSZÁMNÖVEKEDÉST VÁRNAK MINDEN RÉGIÓBAN

A világ legtöbb részén a vezérigazgatók inkább optimisták, mint pesszimisták a hazai gazdasági kilátások tekintetében.

Észak-Amerikában és Nyugat-Európában azonban a vezérigazgatók nem követik ezt a tendenciát: Nyugat-Európában 32%-uk számít a hazai gazdaság növekedésére, míg 48%-uk visszaesést vár; Észak-Amerikában ez a két arány 31%, illetve 52%.

A vezérigazgatók jellemzően az alkalmazotti létszám növelését, semmint csökkentését tervezik a következő 12 hónapban: 39%-uk számolt be arról, hogy legalább 5%-kal tervezik növelni a dolgozók számát. A munkáltatók minden régióban nagyobb valószínűséggel számolnak létszámnövekedéssel, ezen belül is a közel-keleti régió várakozásai a legambiciózusabbak a munkaerő-felvétel tekintetében (65%).

Hogyan változtatja meg az MI az alábbiakat a vállalatánál?

(azok aránya, akik szerint növeli)

A következő 1 évben

A következő 1 / 5 évben

MEGATRENDEK FÉKEZIK AZ OPTIMIZMUST

A vezérigazgatók egyre jobban tudatában vannak a globális megatrendeknek, illetve azok vállalkozásokra gyakorolt hatásának. Bár a fejlődési pálya pozitív, a bizakodás óvatos, mindenekelőtt a megatrendeknek köszönhetően – ideértve a technológiai változásokat, jellemzően a generatív mesterséges intelligenciát, valamint az éghajlatváltozást. A vezérigazgatók közel fele (45%) úgy véli, hogy vállalata egy évtized múlva nem lesz életképes, ha a jelenlegi úton halad tovább (2023-ban ez az arány 39% volt). Szintén a megatrendek kezelésével kapcsolatos bizonytalanságot tükrözi az is, hogy a vezérigazgatók kevésbé bizakodóak saját vállalatuk bevételeinek nö-

vekedési kilátásait illetően a következő 12 hónapra nézve (42%-ról 37%-ra csökkent az arányuk).

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA A MEGÚJULÁS KATALIZÁTORA

A vezérigazgatók egyértelműen látják a potenciált a generatív MI-ban, a megkérdezettek közel háromnegyede (70%) véli úgy, hogy az jelentősen megváltoztatja az értékteremtés módját a következő három évben. Az MI rövid távú hatásaival kapcsolatban is optimisták: 58% számít arra, hogy a mesterséges intelligencia javítja termékeik vagy szolgáltatásaik minőségét, és csaknem fele (48%) mondja azt, hogy növelni fogja az érdekelt felekkel való bizalomépítési képességüket a következő 12 hónapban. Arra is számítanak, hogy a mesterséges intelligencia a vállalkozásuk eredményeit is támogatja: 41%-uk a bevételek növekedését, 46%-uk a jövedelmezőség javítását vizionálja. A technológiai, média- és távközlési szektor a legbizakodóbb a profitra gyakorolt hatást illetően (54%), míg az energia és közmű ágazatok vezetői a legkevésbé optimisták (36%) az MI tekintetében.

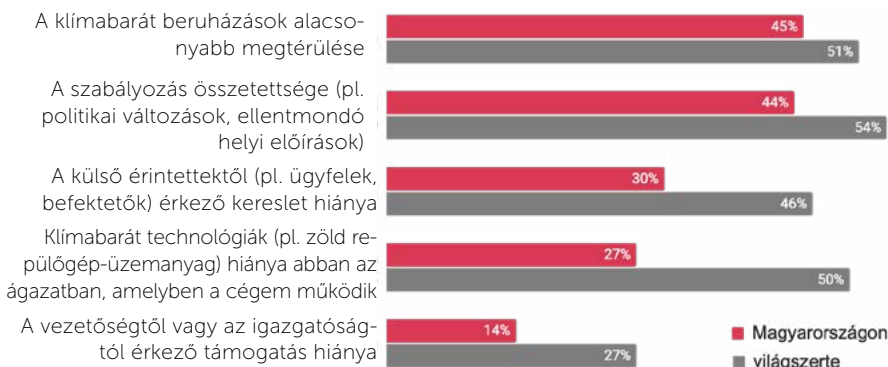
A cégvezetők egyre inkább a generatív MI transzformatív előnyeit keresik, és 69% ehhez szükségesnek látja a munkaerő továbbképzését is. Ami az MI-nak tulajdonított aggodalmakat illeti, a kiberbiztonsági kockázatok (64%), a félretájékoztatás (52%), a jogi kötelezettségek és a jó hírnevet veszélyeztető kockázatok (46%), valamint az ügyfelek vagy alkalmazottak bizonyos csoportjaival szembeni részrehajlás növekedése (34%) szerepel.

A DEKARBONIZÁCIÓ PÉNZÜGYI TERVEZÉSBE INTEGRÁLÁSA MÉG VÁRAT MAGÁRA

A vezérigazgatók jól haladnak az éghajlattal kapcsolatos kötelezettségvállalásaik teljesítésében: 76%-uk már tett lépéseket az energiahatékonyság javítására, míg 58%-uk hasonló előrehaladást ért el az új, klímabarát termékek, szolgáltatások vagy technológiák innovációja terén. Ugyanakkor mindössze 45%-uk számolt be arról, hogy beépítette az éghajlati kockázatokat a pénzügyi tervezésébe (31% ezt nem is tervezi). A cégvezetők a fizikai klímakockázatokhoz való alkalmazkodással kapcsolatos intézkedések tekintetében is vegyesen

Milyen mértékben akadályozzák az alábbi tényezők az Ön cégét abban, hogy üzleti modelljét dekarbonizálni tudja?

(azok aránya, akiknél az adott tényező akadályoz)

nyilatkoztak: 47%-uk tett lépéseket, míg 29%-nak nincsenek erre vonatkozó tervei.

A felmérés a dekarbonizáció jelentős támogatottságát mutatja: a megkérdezettek mindössze 26%-a mondja azt, hogy az igazgatóság vagy a vezetőség ellenállása mérsékelten vagy jelentősen akadályozza a dekarbonizációt. A vezérigazgatók a szabályozás összetettségét (54%) és a klímabarát beruházások alacsonyabb megtérülését (51%) említik a legnagyobb leküzdendő akadályként.

ÚJRATERVEZÉS ÉS HATÉKONYSÁGNÖVELES SZÜKSÉGES

A felmérés rámutat, hogy a kisebb vállalatok nagyobb kockázatnak vannak kitéve: a 100 millió dollárnál kevesebb éves bevételt generáló cégek vezetőinek 56%-a úgy véli, hogy vállalkozásuk legfeljebb tíz évig lesz életképes, ha a jelenlegi pályáján halad tovább. Ez az arány 27%-ra csökkent azon cégek esetében, amelyek éves bevétele eléri vagy meghaladja a 25 milliárd dollárt.

A PWC 27. GLOBÁLIS VEZÉRIGAZGATÓI FELMÉRÉSÉRŐL

A PwC 2023. október 2. és november 10. között 105 országban és földrajzi területen 4702 vezérigazgatót kérdezett meg. A globális és regionális adatokat az adott ország nominális GDP-jével arányosan súlyozták. Az ágazati szintű és országos számok a 4702 vezérigazgatót magában foglaló teljes mintából gyűjtött súlyozatlan adatokon alapulnak.

Szinte az összes vezérigazgató (97%) megjegyezte, hogy az elmúlt öt évben lépéseket tett annak érdekében, hogy megváltoztassa az értékteremtés és szolgáltatásnyújtás módját, és több mint háromnegyedük (76%) legalább egy olyan intézkedést bevezetett, amely jelentős hatással volt vállalata üzleti modelljére. A változás azonban számos kihívást generál a cégvezetők számára: kétharmaduk (64%) a szabályozási környezetnek az üzleti modell újragondolását gátló hatását emeli ki, 55%-uk egymással ellentétes működési szempontokra hivatkozik, 52%-uk pedig a képzett munkaerő hiányára hívja fel a figyelmet.

További akadály a hatékonyság hiánya. A vezérigazgatók jelentős hatékonyságbeli hiányosságokat észlelnek vállalatuk rutin tevékenységeiben, a döntéshozatali értekezletektől kezdve az e-mailekig – az ezekre a feladatokra fordított idő körülbelül 40%-át ítélik hatékonytalannak. A PwC visszafogott becslése szerint ez a hatékonysátlanság akár 10 ezer milliárd dollárnak megfelelő produktív kiesést is eredményezhet.

„Az ideai adatok nagyfokú bizonytalanságra utalnak a vezérigazgatók körében, akik ugyanakkor elszánták magukat a változtatásra. Átalakítják üzleti modelljeiket, befektetnek a technológiába és a munkavállalóikba, valamint kezelik az éghajlatváltozással járó kockázatokat és lehetőségeket. Ha a vállalkozások azt szeretnék, hogy rövid és hosszú távon is sikeresek legyenek, bizalmat építsenek, valamint fenntartható és hosszú távú értéket teremtsenek, fel kell gyorsítaniuk a megújulás ütemét” – kommentálta a felmérést Bob Moritz, a PwC globális vezetője a davosi Világgazdasági Fórumon tartott sajtótájékoztatón.

Az Európai Bizottság 2024. téli gazdasági előrejelzése: a növekedés élénkülése késik, miközben az infláció a vártnál gyorsabban enyhül

A tavalyi visszafogott növekedést követően az uniós gazdaság 2024-ben a vártnál gyengébb alapokon áll. Az Európai Bizottság téli időközi előrejelzése lefelé módosítja a növekedési kilátásokat 2023-ra az EU-ban és az euróövezetben az őszi előrejelzésben jelzett 0,6%-ról 0,5%-ra, 2024-re pedig az EU-ban (1,3%-ról) 0,9%-ra, az euróövezetben pedig (1,2%-ról) 0,8%-ra. 2025-ben továbbra is a gazdasági tevékenység bővülése várható, 1,7%-kal az EU-ban és 1,5%-kal az euróövezetben.

Az infláció az ősszel előrejelzettnél gyorsabban lassul. Az EU egészében a harmonizált fogyasztói árindex alapján mért infláció a 2023-as 6,3%-ról 2024-ben várhatóan 3,0%-ra, 2025-ben pedig 2,5%-ra csökken majd. Ami az euróövezetet illeti, a 2023. évi 5,4% után 2024-ben 2,7%-os, 2025-ben pedig 2,2%-os általános infláció várható.

GYENGE ÉVKEZDÉS UTÁN LENDÜLETES NÖVEKEDÉS

2023-ban a háztartások vásárlóerejének gyengülése, az erőteljes monetáris szigorítás, a költségvetési támogatás részleges visszavonása és a csökkenő külső kereslet visszafogta a növekedést. Miután a múlt év második felében az uniós gazdaság épp-hogy elkerülte a technikai recessziót, kilátásai 2024 első negyedévében továbbra is gyengék.

Azonban továbbra is a gazdasági tevékenység fokozatos felgyorsulása várható

ebben az évben. A csökkenő infláció, a reálbérek növekedése és a reziliens munkaerőpiac várhatóan a fogyasztás fellendülését fogják előidézni. A csökkenő haszonkulcsok ellenére a beruházások helyzete javulni fog a hitelfelvételek fokozatos enyhítésének és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz folyamatos végrehajtásának köszönhetően. Emellett a tavalyi gyenge teljesítményt követően a külföldi partnerekkel folytatott kereskedelem várhatóan normalizálódni fog. A növekedés üteme várhatóan az év második felétől 2025 végéig stabilizálódik.

AZ INFLÁCIÓ VÁRTNÁL GYORSABBAN CSÖKKENT

Az általános infláció 2023-ban a vártnál gyorsabban csökkent, nagyrészt az energiaárak mérséklődése miatt. A gazdasági tevékenység lassulásával az elmúlt év második felében az árnyomások enyhülése más árukra és szolgáltatásokra is kiterjedt.

BIZONYTALAN GLOBÁLIS HELYZET

A 2023-as megrázkódtatásokat az európai gazdaság a vártnál gyengébben vészelte át, de a fellendülés idén és 2025-ben várhatóan fokozatosan fel fog gyorsulni. Az infláció továbbra is széles körű csökkenést mutat; a reálbérek növekedése és a reziliens munkaerőpiac minden bizonnyal hozzá fog járulni a fogyasztói kereslet növekedéséhez. Az uniós alapok, köztük a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz továbbra is létfontosságú szerepet fognak játszani a beruházások terén. A globális helyzet azonban továbbra is rendkívül bizonytalan. Szorosan nyomon követjük a geopolitikai feszültségeket, amelyek negatív hatással lehetnek a növekedésre és az inflációra – mondta Valdis Dombrovskis, az EU emberközpontú gazdaságért felelős ügyvezető alelnöke.

Az elmúlt hónapokban a vártnál alacsonyabb inflációs eredmények, az energiahordozók alacsonyabb ára és a gyengébb gazdasági lendület az őszi előrejelzésnél meredekebben csökkenő pályára állította az inflációt. Rövidtávon azonban a tagállamok energia-támogatási intézkedéseinek lejárta és a Vörös-tengeren bekövetkező kereske-

delmi fennakadások okozta magasabb szállítási költségek várhatóan felfelé irányuló nyomást gyakorolnak, bár ez nem tartóztatja fel az infláció csökkenését. Az előrejelzési időhorizont végére az euroövezeti általános infláció az előrejelzések szerint éppen az EKB-célérték felett lesz, az uniós infláció pedig valamivel magasabb lesz.

MEGNÖVEKEDETT BIZONYTALANSÁG A GEOPOLITIKAI FESZÜLTSEGEK KÖZEPETTE

Ezt az előrejelzést az elhúzódó geopolitikai feszültségek és a közel-keleti konfliktus további elmélyülésének kockázata miatt bizonytalanság övezi. A szállítási költségeknek a Vörös-tenger kereskedelmi zavarait követő növekedése várhatóan csak marginális hatással lesz az inflációra. A további fennakadások azonban ismét korlátozott ellátást eredményezhetnek, amely gátolhatja a termelést és emelheti az árakat.

Belföldön a növekedésre és az inflációra vonatkozó alapforgatókönyvhöz kapcsolódó kockázatok attól függenek, hogy a fogyasztás, a bérnövekedés és a haszonkulcsok alul- vagy túlteljesítik-e a várakozásokat, és hogy mennyi ideig maradnak fenn a magas kamatlábak. Az éghajlati kockázatok és a szélsőséges időjárási események növekvő gyakorisága továbbra is fenyegetést jelent közli az Európai Bizottság magyarországi képviselete.

Az IMF minimálisan javított globális növekedési előrejelzésén

A tavaly októberben vártnál 0,2 százalékponttal gyorsabban, 3,1 százalékkal nő idén a globális gazdaság a Nemzetközi Valutaalap (IMF) legújabb, az októberi Világgazdasági kilátások (World Economic Outlook, WEO) felülvizsgált prognózisa szerint. A jövő évi 3,2 százalékos GDP-növekedési várakozás nem változott. Tavaly a globális gazdaság az idei évre várttal megegyező mértékben, 3,1 százalékkal nőtt.

A jelentés összeállítói szerint az idei globális GDP-re vonatkozó enyhén felfelé módosított előrejelzést elsősorban az Egyesült Államok és számos fejlődő ország vártnál nagyobb ellenálló képességével, illetve Kínában indított fiskális élénkítéssel magyarázták. A 2024-2025-re vonatkozó előrejelzés ugyanakkor elmarad a 2000-2019 közötti 3,8 százalékos növekedési átlagtól, ami a jegybankok inflációletörő intézkedéseire, a magas adósságállomány mellett mérséklődő fiskális támogatásokra, illetve a termelékenység alacsony növekedésére vezethető vissza.

Javította a fejlett országokra vonatkozó növekedési előrejelzését az idei évre az IMF. A jövő évin nem változtatott októberi becslé-

séhez képest. Az idén várhatóan 1,5 százalékos lesz a növekedés ebben a régióban, 0,1 százalékponttal magasabb az őszi prognózisnál, 2025-ben pedig 1,8 százalékos, ami megegyezik a korábban vártnál. Az országcsoport gazdasága 1,6 százalékkal nőtt 2023-ban.

Az IMF az Egyesült Államok idei GDP-növekedési kilátását javította az egyik legnagyobb mértékben, 0,6 százalékponttal 2,1 százalékra a tavalyi 2,5 százalékos bővülés után. A washingtoni székhelyű szervezet jövőre 1,7 százalékos amerikai gazdasági növekedést vár, 0,1 százalékponttal alacsonyabbat a tavaly októberi becsléséhez képest.

Az euróövezetben a tavalyi 0,5 százalékos GDP-növekedés után az idén 0,9 százalékos

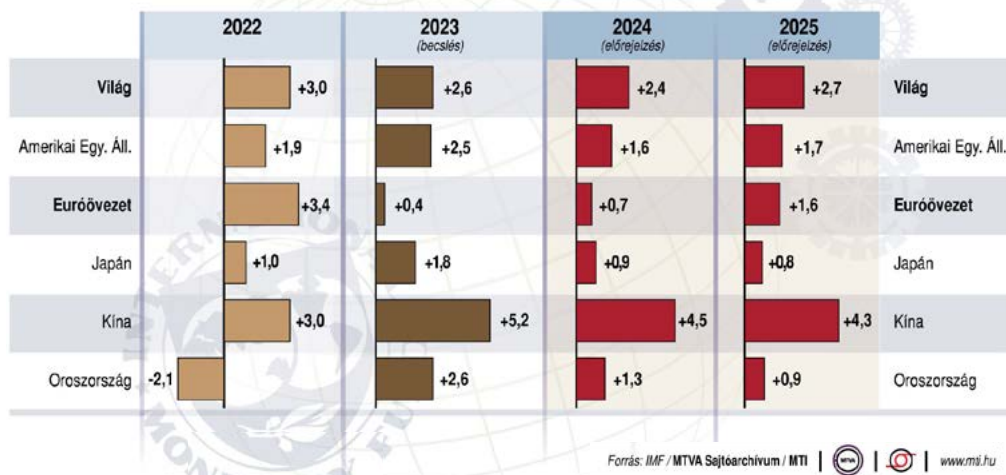
AZ EURÓPAI JELENTÉS RŐL

A téli előrejelzés az árfolyamokkal, kamatlábakkal és nyersanyagokkal kapcsolatos, a 2024. január 29-i állapot szerinti technikai feltételezéseken alapul. Valamennyi egyéb beérkező adat tekintetében – ideértve a kormányzati politikákra vonatkozó feltételezéseket – az előrejelzés a 2024. február 1-jéig rendelkezésre álló információkon alapul.

Az Európai Bizottság minden évben két átfogó (tavaszi és őszi) előrejelzést, valamint két időközi (téli és nyári) előrejelzést tesz közzé. Az időközi előrejelzések az aktuális év és a következő év éves és negyedéves GDP-jére és inflációjára terjednek ki, és országspecifikus, valamint uniós és euróövezeti szinten összesített adatokat tartalmaznak.

Nemzetközi Valutaalap – globális gazdasági kilátások (2022–2025)

(gazdasági növekedés, 2024. januári (felülvizsgált) előrejelzés, százalék)

bővülést vár az IMF, 0,3 százalékponttal alacsonyabbat az őszi prognózisban jelzetténél, 2025-ben pedig 1,7 százalékos növekedést, ami 0,1 százalékponttal elmarad az októberben vártnál képest. Németország idei növekedési prognózisát 0,4 százalékponttal 0,5 százalékra rontotta az IMF, a jövő évi pedig szintén 0,4 százalékponttal, 1,6 százalékra vitte le. A német GDP tavaly 0,3 százalékkal csökkent.

A fejlődő országokban 4,1 százalékos növekedést vár az idén és 4,2 százalékos jövőre az IMF. Az idei és a jövő évi prognózist egyaránt 0,1 százalékponttal megemelte az októberi várakozáshoz képest. Az országcsoporthoz GDP-je tavaly 4,1 százalékkal bővült.

A kínai növekedési előrejelzését az idei évre 0,4 százalékponttal, 4,6 százalékra javította az IMF, amely a jövő évre változatlanul 4,1 százalékos gazdasági bővülést vár. Kína GDP-je tavaly 5,2 százalékkal nőtt. India gazdasága az idén és jövőre egyaránt 6,5 százalékkal nő, az IMF mindkét évre 0,2 százalékpontos javítást hajtott végre októberi becsléséhez képest. India gazdasága tavaly 6,7 százalékkal erősödött.

Az orosz hazai össztermék (GDP) a tavalyi 3 százalékos növekedés után idén 2,6 százalékkal 2025-ben 1,1 százalékkal nő. Az októberi előrejelzéshez képest az idei adatot 1,5 százalékponttal, a jövő évi 0,1 százalékponttal javították a jelentés összeállítói.

A világkereskedelmi forgalom tavaly 0,4 százalékkal nőtt, az idén az IMF prognózisa szerint 3,3 százalékkal, jövőre 3,6 százalékkal bővül. Az idei forgalomra vonatkozó adatot 0,2 százalékponttal, a jövő évi pedig 0,1 szá-

zalékponttal lejjebb vitte az IMF októberhez képest.

A Brent, a Dubai Fateh és az amerikai WTI nyersolaj árának egyszerű számtani átlaga az idén várhatóan 79,10 dollár, jövőre pedig 75,31 dollár lesz. Az idén 2,3 százalékkal csökken az olajár a tavalyihoz képest, míg az őszi prognózisban 0,7 százalékos mérséklődés szerepelt. Jövőre várhatóan további 4,8 százalékkal esik az olajár az októberben becsült 4,9 százalékos csökkenés helyett.

A globális infláció a tavalyi 6,8 százalékról idén 5,8 százalékra, jövőre pedig 4,4 százalékra mérséklődik a friss előrejelzés szerint. Az őszi várakozáshoz képest az idei évre vonatkozó inflációs előrejelzés nem változott, a jövő évre vonatkozó adatot 0,2 százalékponttal lejjebb vitte az IMF.

A fejlett országokban a tavalyi 4,6 százalék után idén 2,6 százalékos, jövőre 2 százalékos inflációt vár az IMF, amely az idei évi inflációs előrejelzését 0,4 százalékponttal, a jövő évi 0,2 százalékponttal csökkentette az októberben vártnál viszonyítva. Az euróövezetben idén 2,8 százalékos, jövőre 2,1 százalékos, az Egyesült Államokban idén 2,2 százalékos, jövőre 1,9 százalékos, Japánban pedig az idén 2,7 százalékos, 2025-ben pedig 2 százalékos inflációval számol az IMF-jelentés.

A fejlődő országokban az idén 8,1 százalékos, jövőre pedig 6 százalékos inflációt becsül a Valutaalap, amely az őszi jelzethez képest az ideit 0,3 százalékponttal megemelte, a jövő évi viszont 0,2 százalékponttal alacsonyabbra tette. Tavaly a fejlődő országokban 8,4 százalékkal emelkedtek a fogyasztói árak – ismerteti az MTI az IMF előrejelzését.

Bizottsági ajánlás a klímasemlegesség eléréséhez

Részletes hatásvizsgálatot tett közzé a Bizottság az Európai Unió 2050-ig történő klímasemlegessé tételére vonatkozóan elfogadott cél elérésének lehetséges módjairól. E hatásvizsgálat alapján a Bizottság azt javasolja, hogy 2040-re az 1990-es szinthez képest 90 %-kal csökkentsük a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátást, párbeszédet kezdeményezve valamennyi érdekelt féllel.

A következő Bizottság az európai választásokat követően jogalkotási javaslatot fog előterjeszteni, amelyről az európai klímarendelemben előírtaknak megfelelően egyeztetni fog az Európai Parlamenttel és a tagállamokkal.

A mostani közlemény számos olyan támogató szakpolitikai feltételt is meghatároz, amelyek elengedhetetlenek a 90 %-os cél eléréséhez. Ezek közé tartozik a 2030-ra elfogadott keret teljes körű végrehajtása, az európai ipar versenyképességének biztosítása, az igazságos átmenet hangsúlyosabb szerepe a „senkit sem hagyunk hátra” elv érvényesülésével, egyenlő versenyfeltételek biztosítása a nemzetközi partnerekkel, valamint stratégiai párbeszéd megkezdése – többek között az ipari és a mezőgazdasági ágazattal – a 2030 utáni keretről. Az ENSZ Dubajban megrendezett éghajlatváltozási konferenciájának (COP28) eredményei azt mutatják, hogy a világ többi része is ebbe az irányba halad.

KISZÁMÍTHATÓSÁG ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A 2040-es éghajlat-politikai célérték meghatározása segíteni fogja az európai ipart, a befektetőket, a polgárokat és a kormányokat abban, hogy ebben az évtizedben olyan döntéseket hozzanak, amelyek az EU-t továbbra is jó úton tartják a 2050-re kitűzött klímasemlegességi célkitűzésének eléréséhez. Fontos jelzéseket fog adni arra vonatkozóan, hogy miként lehet hosszú távon hatékonyan befektetni és tervezni, minimalizálva a meg nem térülő eszközök kockázatát. Ilyen előretérvezéssel virágzó, versenyképes és méltányos társadalmat lehet formálni, dekarbonizálni lehet az uniós ipart és energiarendszereket, és biztosítani lehet, hogy Európa a beruházások elsődleges célpontja legyen, stabil, időtálló munkahelyekkel.

Emellett fokozható Európa jövőbeli válságokkal szembeni rezilienciája, és mindenekelőtt elérhető az EU fosszilis tüzelőanyagok behozatalától való energiafüggetlensége, amelyek 2022-ben a GDP több mint 4 %-át tették ki, miközben Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának következményeivel szembesültünk. Az éghajlatváltozás költségei és emberi hatásai egyre nagyobbak és láthatóbbak. Az éghajlattal kapcsolatos gazdasági károkat Európában csak az elmúlt öt évre vonatkozóan 170 milliárd euróra becsülik. Az Európai Bizottság hatásvizsgálata megállapítja, hogy a mérséklési erőfeszítések hiányában bekövetkező nagyobb globális felmelegedés miatt az EU GDP-je az évszázad végére még óvatos becslések szerint is mintegy 7 %-kal csökkenhet.

A SZÜKSÉGES FELTÉTELEK MEGÁLLAPÍTÁSA

Ahhoz, hogy 2040-re 90 %-kal csökkentsük a kibocsátást, számos előfeltételnek teljesülnie kell. A kiindulópont azon meglévő jogszabályok teljes körű végrehajtása, amelyek 2030-ig legalább 55 %-kal csökkentik a kibocsátást. A nemzeti energia- és klímatervek tervezetének folyamatban lévő aktualizálása kulcsfontosságú eleme az előrehaladás nyomon követésének, és a Bizottság együttműködik a tagállamokkal, az iparral és a szociális partnerekkel a szükséges intézkedések megkönnyítése érdekében.

A zöld megállapodásnak most olyan ipari dekarbonizációs megállapodássá kell válnia, amely az ipar meglévő erősségeire, például a szélenergiára, a vízenergiára és az elektrolizátorokra épül, és tovább bővíti a hazai gyártási kapacitást az olyan növekvő ágazatokban, mint az akkumulátorok, az elektromos járművek, a hőszivattyúk, a fotovoltai napenergia, a CCU/CCS, a biogáz és a biometán, valamint a körforgásos gazdaság.

MÉLTÁNYOSSÁG ÉS SZOLIDARITÁS

Európa már meghozta a stratégiai döntést arról, hogy

innovatív, fenntartható és globálisan versenyképes gazdaságba ruház be, amely agilis, tiszta iparágak köré szerveződik. Most megteesszük a következő lépést annak érdekében, hogy hosszú távú jólétet, stabil munkahelyeket és nagyobb gazdasági biztonságot érjünk el az Unióban. Az ipari vezető szerepet és az igazságos átmenetet ugyanazon érem két oldalának tekintjük. A nettó zero kibocsátási célt szolgáló technológiák terén erős globális szereplőként az EU továbbra is a méltányosságot és a szolidaritást tartja az európai zöld megállapodás középpontjában – mondta Maroš Šefčovič, az európai zöld megállapodásért, az intézményközi kapcsolatokért és a tervezésért felelős ügyvezető alelnök.

KISZÁMÍTHATÓSÁG ÉS STABILITÁS

Az energiaágazat vezető szerepet tölt be Európa

szén-dioxid-mentesítésében és kibocsátáscsökkentésében. Tovább kell haladnunk a 2040 felé vezető úton. A 2030-as években jelentős előrelépésre van szükség a fosszilis tüzelőanyagokról való átállás terén, és energiaszerkezetünkben növelni kell a megújuló energiaforrások részarányát. Most egyértelmű jelzést küldünk a befektetőknek, hogy Európa ezen a pályán marad, és hosszú távú stabilitást kínál számukra. Polgárainak pedig azt üzenjük, hogy tisztább megoldásokat teszünk elérhetővé, és támogatjuk őket az átállásban – hangsúlyozta *Kadri Simson* energiaügyi biztos.

BIZTONSÁGOS ÉS EGÉSZSÉGES

A valaha mért legmelegebb évet hagytuk magunk

mögött. A jövőt illetően, stabilabban, két lábon kell állnunk: biztonságos és egészséges élhető környezet szükséges mindenki számára, valamint erős és reziliens gazdaság, a vállalkozások számára fényes jövőt és mindenki számára igazságos átmenetet biztosítva. Az éghajlati válság kezelése nem rövidtávú futás, hanem maraton. Gondoskodnunk kell arról, hogy senki se maradjon le – jelentette ki *Wopke Hoekstra* éghajlatpolitikai biztos.

A szén-dioxid-árzás és a finanszírozáshoz való hozzáférés szintén döntő fontosságú az európai ipar kibocsátáscsökkentési céljainak elérése szempontjából. A Bizottság külön munkacsoportot fog létrehozni a szén-dioxid-árzás és a szén-dioxid-piacok globális megközelítésének kidolgozására. Európának emellett magán- és állami beruházásokat is mozgósítania kell annak érdekében, hogy gazdaságunk egyszerre fenntartható és versenyképes legyen. Az elkövetkező években a tagállamokkal szoros együttműködésben európai finanszírozási megközelítésre lesz szükség.

A méltányosságnak, szolidaritásnak és a szociálpolitikáknak továbbra is az átállás középpontjában kell maradniuk. Az éghajlat-politikai fellépésnek mindenki számára előnyökkel kell járnia, és a szakpolitikáknak figyelembe kell venniük a legkiszolgáltatottabbakat, vagy azokat, akik a legnagyobb kihívásokkal szembesülnek az alkalmazkodás terén. A Szociális Klímaalap és az Igazságos Átmenet Alap olyan szakpolitikák példája, amelyek már ebben az évtizedben is segíteni fogják a polgárokat, a régiókat, a vállalkozásokat és a munkavállalókat.

Végezetül az összes érdekelt féllel folytatott nyílt párbeszéd kulcsfontosságú előfeltétele a tiszta átállás megvalósításának. A Bizottság már hivatalos párbeszédet indított az ipar és a mezőgazdaság érdekelt feleivel, és az elkövetkező hónapokig tartó európai politikai vita fontos lehetőséget kínál arra, hogy biztosítsuk a nyilvánosság bevonását a következő lépésekbe és szakpolitikai döntésekbe. Meg kell erősíteni a szociális partnerekkel folytatott strukturált párbeszédet hozzájárulásuk biztosítása érdekében, a foglalkoztatásra, a mobilitásra, a munkahelyek minőségére, valamint az átképzésbe és továbbképzésbe történő beruházásokra összpontosítva. Ez a folyamatos tájékoztatás segíteni fogja a következő Bizottságot abban, hogy jogalkotási javaslatokat terjesszen elő a 2030 utáni szakpolitikai keretre vonatkozóan, amely révén méltányos és költséghatékony módon teljesíthető a 2040-es célkitűzés. A dekarbonizáció üteme a szén-dioxid-mentes megoldásokat kínáló technológiák rendelkezésre állásától, valamint a körforgásos gazdaságban az erőforrások hatékony felhasználásától függ.

Az energiaágazat az előrejelzések szerint röviddel 2040 után eléri a teljes dekarbonizációt az összes kibocsátásmentes és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energetikai megoldás alapján, beleértve a megújuló energiaforrásokat, az atomenergiát, az energiahatékonyságot, a tárolást, a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást, a szén-dioxid-eltávolítást, a geotermikus energiát és a vízerőenergiát. A most útjára indított, a kisméretű moduláris reaktorokkal foglalkozó ipari szövetség az ipari versenyképesség fokozására, valamint az

erős uniós ellátási lánc és a képzett munkaerő biztosítására irányuló legutóbbi kezdeményezés. Ezen erőfeszítések egyik fontos előnye a kisebb mértékű függés a fosszilis tüzelőanyagoktól, amely annak köszönhető, hogy 2021 és 2040 között 80 %-kal csökkent energiacélú fogyasztásuk. A 2030 utáni keret lehetőséget kínál majd a szakpolitikák továbbfejlesztésére és szociális és iparpolitikákkal való kiegészítésére a fosszilis tüzelőanyagokról való zökkenőmentes átállás biztosítása érdekében.

A közlekedési ágazatban a technológiai megoldások és a szén-dioxid-árzás kombinációja révén várhatóan végbemegy a szén-dioxid-mentesítés. A megfelelő szakpolitikákkal és támogatással a mezőgazdasági ágazat is szerepet játszhat az átállásban, méltányos jövedelmek mellett biztosítva Európa megfelelő élelmiszer-ellátását, és olyan létfontosságú szolgáltatásokat nyújtva, mint például a talajok és az erdők szén-dioxid-tárolási kapacitásának növelése. Az e területen elérhető sikerekhez, valamint fenntartható gyakorlatok és üzleti modellek kialakításához elengedhetetlen a tágabb értelemben vett élelmiszeriparral, köztük a mezőgazdasági termelőkkel folytatott átfogó párbeszéd.

Az EU folytatja a keretfeltételek kialakítását ahhoz, hogy vonzóvá tegye a beruházásokat és a termelést. A sikeres éghajlatvédelmi átállásnak együtt kell járnia az ipari versenyképesség megerősítésével, különösen a tiszta technológiai ágazatokban. Az ipar dekarbonizációját elősegítő jövőbeli keretnek az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó meglévő ipari tervre kell épülnie. A közberuházásokat a vissza nem térítendő támogatások, hitelek, tőke, garanciák, tanácsadási szolgáltatások és egyéb állami támogatások megfelelő kombinációjával kell meghatározni. A szén-dioxid-árzásnak továbbra is fontos szerepet kell játszania a tiszta technológiákba történő beruházások ösztönzésében, valamint az éghajlat-politikai fellépésekre és az átállás szociális támogatására fordítandó bevételek generálásában.

Az ajánlott 90 %-os cél eléréséhez kibocsátáscsökkentésre és szén-dioxid-eltávolításra egyaránt szükség lesz. Ehhez szén-dioxid-leválasztási és -tárolási technológiák bevezetésére, valamint a leválasztott szén-dioxid ipari felhasználására lesz szükség. Az EU ipari szén-dioxid-kezelési stratégiája támogatni fogja a szén-dioxid-ellátási láncok és a szükséges szén-dioxid-szállítási infrastruktúra fejlesztését. A szén-dioxid-leválasztást a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel küzdő ágazatokra kell összpontosítani, ahol az alternatívák gazdaságilag kevésbé életképesek. Ahhoz, hogy 2050 után negatív kibocsátás keletkezzen, szén-dioxid-eltávolításra is szükség lesz.

Európai Bizottság magyarországi képviselője

Új szabályozás fogja szavatolni a termékek zöld címkézésének hitelességét

Az Európai Unió új szabályozást vezet be, amely valódibbá és hitelesebbé teszi a termékek zöld címkézését, továbbá megbízhatóbb alapokat biztosít a zöld átállásnak – jelentette be *Didier Reynders*, az Európai Bizottság igazságügyi biztosa Strasbourgban.

Didier Reynders, az Európai Parlament plenáris ülésén a fogyasztóknak a zöld átállás során a tisztességtelen címkézéssel szembeni védelméről és a hatékonyabb tájékoztatás biztosításáról folytatott vitán hangsúlyozta, mivel manapság nagy számban fordul elő a vevőket megtévesztő címkézés, a jövőben a címkéken feltüntetett állításokat a gyártónak, illetve a forgalmazónak bizonyítaniuk kell.

Az új uniós irányelv meg fogja erősíteni az önkéntes fenntarthatósági címkézési rendszerek megbízhatóságát az által, hogy ezek ellenőrzését közhatalóságok feladatákként írja elő – idézi az MTI a bejelentést.

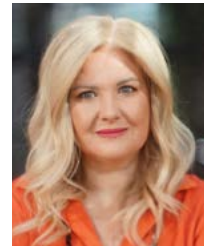
Az EU a jogszabálytól azt reméli, hogy a fogyasztók megbízhatóbban tudják majd megállapítani, hogy melyek a környezetbarát termékek, amely által a vásárlói tudatosság is fejlődik – emelte ki. Az EU a jogszabály bevezetésével kiszűri a magukat zöldnek feltüntető vállalatokat – emelte ki az uniós biztos.

Tóth Edina, a Fidesz európai parlamenti (EP-) képviselője, az EP környezetvédelmi

szabíbizottságának jelentéstevőjeként elmondott beszédében arra figyelmeztetett, hogy az úgynevezett zöldre festés jelensége az utóbbi időben egyre nagyobb teret nyert, szavai szerint ezért is különösen fontos felvenni a harcot e káros jelenséggel szemben. Közölte, a jogszabály elfogadásával hatékonyan lehet majd betiltani a megtévesztő zöldre festést. Az új szabályoknak köszönhetően a vállalatoknak ezentúl bizonyítaniuk kell, hogy termékeik valóban környezetbarátok – emelte ki.

Az EP-képviselő fontosnak nevezte a kettős minőség elkerülését, valamint az olyan bizonyíthatatlan és túlzottan általános állítások és címkék használatát, mint az öko, bioalapú vagy klímabarát. „Nem fogadjuk el, hogy az uniós közös piacon ket-

tős mérce érvényesül” – fogalmazott *Tóth Edina*, majd hozzátette: a jogszabályba bekerült a kettős minőség tiltása, amelynek köszönhetően meg fog szűnni, hogy a

közép-kelet-európai régió állampolgárai másodrangú fogyasztók maradjanak az Európai Unióban.

Közölte továbbá, egyre több vállalat és márka ténylegesen is törekszik a fenntarthatóságra, így a zöldítés szerepe felértékelődik. A fogyasztói bizalom megerősítése érdekében egy hatékony szabályozás minden valódi céges zöldülés hitelességét erősítheti – mondta. „A jogszabály célja, hogy a zöld termék legyen valóban zöld, járjunk együtt a zöld úton, és szüntessük meg közösen a zöldre festés rossz gyakorlatát” – idézi az MTI a magyar képviselőt.

Alig változott a gazdasági hangulat az euróövezetben és az Európai Unió egészében

Az euróövezetben minimálisan romlott, az EU-ban kissé javult a gazdasági hangulatindex januárban – derült ki az Európai Bizottság Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóságának (DG ECFIN) felméréséből.

Az EU gazdasági hangulatindexe (Economic Sentiment Indicator, ESI) az előző havihoz képest 0,1 ponttal, 95,9 pontra erősödött, az euróövezeti mutató pedig ugyancsak 0,1 ponttal, 96,2 pontra gyengült januárban.

Az EU legnagyobb nemzetgazdaságai közül Olaszországban 3,8 ponttal, Lengyel-

országban 3,2 ponttal, Franciaországban 2,4 ponttal, Hollandiában 1,9 ponttal, Spanyolországban 1,4 ponttal emelkedett, míg Németországban 2,2 ponttal csökkent az ESI.

A foglalkoztatási várakozások indexe (Employment Expectations Indicator, EEI) az EU-ban a decemberihez képest 0,7 ponttal 102,1 pontra csökkent, az euróövezetben havi szinten 0,8 ponttal 102,5 pontra gyengült.

A fogyasztói hangulatindex az euróövezetben a decemberi mínusz 15,1 pontról mínusz 16,1 pontra csökkent, így továbbra is messze áll a hosszú távú átlagtól. A mutató 2022 szeptemberében érte el történelmi mélypontját mínusz 28,7 ponton.

Az EU-ban a fogyasztói hangulatindex a

decemberi mínusz 16,0 pont után januárban mínusz 16,2 pont lett.

Magyarországon januárban a gazdasági hangulatindex (ESI) 98,8 pontra erősödött a decemberi 97,8 pontról. A foglalkoztatási hangulatindex (EEI) ugyanakkor 105,7 pontról 104,8 pontra csökkent. Az ipari mutató a decemberi mínusz 7,6 pontról mínusz 9,7 pontra romlott, a szolgáltatási pedig mínusz 7,4 pontról mínusz 5,8 pontra erősödött januárra. A fogyasztói hangulat jelentősen javult, mínusz 28,9 pontról mínusz 17,6 pontra, a kiskereskedelem hangulati mutatója pedig mínusz 12,9 pontról mínusz 12,1 pontra erősödött. Eközben az építőipari hangulatindex mínusz 17,5 pontra gyengült januárban a decemberi mínusz 16,9 pontról.

Jövönk a robotok korában

„Valószínűleg mindeddig a leglenyűgözőbb egykötetes könyv a mesterséges intelligencia (MI) előretöréséről, valamint a kedvező lehetőségekről és kihívásokról, amelyek a világra gyakorolt sokrétű hatásával együtt járnak. Mind a MI-bennfentesek, mind a kívülállók sokat kapnak ebből az éles eszű, kritikus betekintésből. Nagyon ajánlom” – James Manyika, elnök és igazgató, McKinsey Global Institute

További idézetek a The MIT Press Bookstore ajánlójából:

„Nincs ma fontosabb technológia a MI-nál. Ford a nála 'hagyományos' világos betekintésekkel és megfigyelésekkel szól e fontos témáról e kutatásokkal jól megalapozott, letehetetlen művében. Remek könyv!” —Erik Brynjolfsson, igazgató, Stanford Digital Economy Lab.

„A legjobb naprakész, tájékozódni segítő könyv a MI társadalmi és gazdasági következményeiről” —Tyler Cowen, a közgazdaságtan professzora, George Mason University.

Ford kompetenciájáról, a HVG Könyvek ajánlójából: „Ford jövőkutató. A Robotok kora c. könyve a The New York Times sikerkönyve és elnyerte a Financial Times Az Év Üzleti Könyve díját. A mesterséges intelligencia társadalomra gyakorolt hatásáról szóló TED-előadása elérte a 3 millió megtekintést. Keresett előadónak és vezető szakértőnek számít a mesterséges intelligencia területén.”

Ezt kínálja ez a könyv: „Jelen könyv úgy kísérli meg feltérképezni a mesterséges intelligencia jövőbeli alkalmazásait, hogy nem különálló innovációnak, hanem páratlanul rugalmas és potenciálisan felforgató technológiának tekinti – olyan hatékony új eszköznek, amely egy napon az elektromossággal felérő változást idéz majd elő. Az itt felsorolt érvek és magyarázatok nagyrészt három saját szakmai tapasztalatomon alapulnak.”

Az információk forrásairól és a könyv alapjáról: „Egyrészt, a Robotok kora c. könyvem megjelenése óta több tucat technológiai konferenciára, regionális rendezvényre, vállalati és tudományos eseményre hívtak meg a mestersé-

Martin Ford:

JÖVÖNK A ROBOTOK KORÁBAN

Hogyan alakítja a mesterséges intelligencia az életünket?

HVG Könyvek, 2022

ges intelligencia és a robotika hatásáról előadni. Több mint harminc országba utaztam el, és alkalmam nyílt kutatólaboratóriumokba ellátogatni, csúcstechnológiai bemutatókat megtekinteni és műszaki szakértőkkel, közgazdászokkal, üzleti vezetőkkel, befektetőkkel, politikusokkal, valamint a változásokat tapasztaló és amiatt aggodni kezdő hétköznapi emberekkel megvitatni a mesterséges intelligencia forradalmát. Másrészt, 2017-ben a francia Société Générale bank csapatával közösen elkezdtünk kifejleszteni egy olyan tőzsdeindexet, amelynek révén a befektetők közvetlenül profitálhatnak a mesterséges intelligencia és robotika forradalmából. Tanácsadó tematikus szakértői szerepemben segítettem a stratégia kidolgozásában arra a nézetre alapozva, hogy a mesterséges intelligencia hatékony új eszközzé válik, ezért számos ágazatban értéket fog teremteni, és át fogja alakítani a vállalatokat.

Végül, 2018-ban alkalmam nyílt leülni, és alaposan megvitatni a témát a világ huszonhárom legkiválóbb mesterségesintelligencia-kutatójával és vállalkozójával. Ezek a férfiak és nők a terület »Einsteinjei«, és közülük négyet ténylegesen el is ismertek az informatika Nobel-díjaként emlegetett Turing-díjjal. A mesterséges intelligencia jövőjéről, illetve a folyamattal járó kockázatok és lehetőségek területére kalandozó beszélgetésekről 2018-ban megjelent Az intelligencia építései – Az igazság az MI-ről azokról, akik megalkotják c. könyvemben adtam számot. Jól kihasználtam a lehetőséget, hogy a mesterséges intelligencia legkiválóbb lángelméi bepillantást engednek a gondolataikba. A könyv anyaga nagyrészt az ő ötleteiken és előrejelzéseiken alapul” – írja Martin Ford.

Dr. Osman Péter

Mesterséges intelligencia – a 21. század legnagyobb kihívása

„Kritikus küszöbhez közeledünk fajunk történelmében. Mindenben változás jön. Együnk sem készült fel erre. Suleyman e forradalom középpontjában látja az eseményeket. Úgy érvel, hogy az elkövetkező évtizedet a nagyerejű, gyorsan szétterjedő új technológiáknak ez a hulláma határozza meg. Megmutatja, miként teremtenek ezek az erők óriási fellendülést és jóléte, ám fenyegetik a világrend alapját, a nemzetállamot” – írja a Penguin in Random House ajánlója.

Az ajánló így folytatódik:

„Kiepíthetünk egy keskeny ösvényt a katasztrófa és a disztópia között? A Google úttörő MI-cége, a Deep Mind társalapítójaként a legjobb MI-bennfentesek egyikének ez az úttörő könyve a kordában tartás problémáját fogalmazza meg korunk legfőbb kihívásaként.”

A Penguin három dicséretet idéz kimagaslóan elismert, nagyon különböző emberektől:

- „Lenyűgöző, jól megírt, fontos könyv” Yuval Noah Harari
- „Alapvető olvasmány.” Daniel Kahneman (közgazdasági Nobel-emlékdíjas, a viselkedésgazdaságtan egyik létrehozója)
- „Kiváló útmutató, hogy korábbi példa nélküli időkben navigáljunk.” Bill Gates

Némi kiegészítés a könyv weboldaláról:

- „Káprázatos... Sok és sokféle könyvet olvashattunk már a mesterséges intelligenciáról, de ez az, amelyet semmiképp sem szabad kihagyni. – Niall Ferguson a Bloombergben (*Ferguson: Civilizáció – A Nyugat és a többiek – Magyar Gyáripár 2022/6*)
- Harari: „A közelgő technológiai hullám azt ígéri, hogy isteni erővel ruházza fel az embert a teremtésben, de ha nem tudjuk bölcsen menedzselni, tönkre tehet bennünket. Suleyman gyakorlati megoldásokat kínál, miként tarthatjuk kordában a fenyegetéseket.”
- Gates: „A MI megváltoztatja a módot, ahogyan dolgozunk, kommunikálunk, tanulunk, utazunk, hozzáférünk az egészségügyi ellátáshoz. Ezek hihetetlenül izgalmas lehetőségek, de jól átgondoltan kell haladnunk.”
- Kahneman: „Ez a fontos könyv egy erőteljes ébresztő. Gondosan körvonalazza a fenyegetéseket és a lehetőségeket, amelyek az utóbbi évek felettébb izgalmas tudományos

Michael Bhaskar,
Mustafa Suleyman:

A KÖVETKEZŐ HULLÁM
Mesterséges intelligencia,
technológia, hatalom és
a 21. század legnagyobb
kihívása

Magnólia Kiadó
Agave Könyvek, 2023

előrelépéseivel állnak elélnk. Bővelkedik érdekes tényekben, megragadó érvelésekben és lenyűgöző megfigyelésekben”

- „Senki sem jutott közelebb a kibontakozóban lévő MI-forradalomhoz, mint Suleyman, és senki sincs nála jobb helyzetben ahhoz, hogy megmutassa a most végbemenő óriási technológiai változások által életre hívott kockázatokat és hasznokat. Ez rendkívüli és nélkülözhetetlen útmutató az emberi történelem eme egyedülálló pillanatához. – Eric Schmidt, a Google korábbi vezérigazgatója.

Idézet Suleyman Prologusából: „A közeledő technológiai hullám válaszút elé állítja az emberiséget. Ha nem tudjuk kordában tartani, drámai, akár végzetes hatással is lehet a fajunkra. Másrészt, a gyümölcssei nélkül kiszolgáltatottabbak és sebezhetőbbek lennénk.

Az előnyök mellett a MI, a szintetikus biológia és a technológia további új eredményei egyúttal rendkívül aggasztó kockázatokat is magukban hordoznak. Egzisztenciális fenyegetést jelenthetnek a nemzetállamokra nézve – akár még a jelenlegi geopolitikai világrendet is felboríthatják vagy bedönthetik. Innen nézve kockázatosnak tűnik mind az új technológiák kiaknázása, mind a kiaknázásuk elkerülése.

E veszélyekkel való szembenézés megkerülhetetlen, elmulasztása pedig katasztrófába visz. Ennek a hullámnak a megfelelő kezelése, a technológia kordában tartása és annak biztosítása, hogy mindig az emberiséget szolgálja, csak akkor lehetséges, ha egyenesen szembenézünk a jövőnk realitásaival. Ebben a könyvben éppen ezzel próbálkozik.”

Dr. Osman Péter